

HARMÓNIA

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság lapja 9. évfolyam • 1. szám • 2025

Ember alkotta természet

Először a '90-es évek közepén jártam az Őrségben egyetemistaként, és valami visszahúzott ide, hogy aztán 19 évvel ezelőtt itt kezdjek el dolgozni és le is telepedjek. Azóta sokat töprengtem rajta, mi ragadott meg ebben a tájban és mi vonzott ide vissza. Miért érzem itt otthon magamat annak ellenére, hogy nem itt születtem?

Talán egyetértenelek velem az olvasók, hogy vidékünk egyik legfőbb sajátossága az a kapcsolat, amely itt ember és természet között kialakult az elmúlt évszázadok alatt. Az ember itt nem csak elvesz a természettől, de ad is neki.

Ha kilépek a nagyrákosi házam ajtaján, egyből egy gyümölcsösben találok magam, ahol a vén diófa odvában cinege fészkel, alatta pedig zöld küllő keresi ugrálva a táplálékát jelentő hangyabolyokat. A gyümölcsös éppúgy a madarak otthona lett, mint ahogy termést hoz nekünk, akik ültettük. Ha továbbmegyek,

virágos kaszálóra érek, ahol tavasszal orchideák nyílnak, nyáron pedig hemzsegnek a lepkék, méhek, szöcskék. Az itt termő illatos szénát pedig télen jóízűen ropogatják a nyulaim.

Az ember élőhelyeket alkotott, amelyeket a növények, állatok és gombák készsággal elfoglaltak, megmaradásuk pedig innentől fogva az emberi gondoskodáson múlik. A nemzeti park igazgatóságon azon fáradozunk, hogy megőrizzük ezeket a különleges élőhelyeket és élővilágukat, ehhez pedig arra van szükség, hogy tovább gazdálkodjunk rajtuk. A természetkímélő rétgazdálkodás ösztönzésére agrár-környezetgazdálkodási támogatásokat vezettünk be, amelyek segíthetnek a családi gazdaságok fennmaradásában.

Az Őrségi és a vendvidéki táj egyik legjellegzetesebb eleme a kaszálógyümölcsös, amely nem csak ősi alma- és körtéfajtákat őriz, de otthont ad számos ritka és védett növénynek, lepkének és

madárnak is. Abban szeretnénk segíteni az embereknek, hogy hasznát vegyék kertjeiknek és megérje nekik azokat fenntartani.

Ezért biztosítunk ellenálló és egészséges gyümölcsöt termő facsemetéket az oltónapjainkon résztvevőknek. Ezért fogunk képzéseket indítani a gyümölcsök feldolgozásáról, a belőlük készített termékek értékesítéséről. És ezért igyekszünk védjeggyel, termékpolcokkal, látványfűzésekkel és reklámmal segíteni a helyi termékek érvényesülését a piacon. Mindezekről bővebben is olvashatnak újságunk lapjain.

*Dr. Szentirmai István
általános igazgatóhelyettes*

Új arculatot építünk

Igazgatóságunk az egy éve tartó megújulás jegyében arculatváltásra szánta el magát. Ennek az első és legszembe-tűnőbb lépése a nemzeti park alapítása óta használt siket-fajdos logó cseréje.

Új emblémánk a tipográfiailag nemzetközi kitekintésben is egyedinek számító „Ő”-betűt formázva utal az Őrség név kezdőbetűjére. A betű belsejében stilizált formában jelenik meg a tájegység szimbolikus épülete, egy Őrségi szoknyás faharangláb, amely egy dom-

bon áll. Mögötte a három koncentrikus körív és a háttérben megjelenő ívek további dombokat formáznak, utalva a tájegység domborzati jellegzetességeire. Az épület jobb oldalán két stilizált lepke repül, amely a nappali lepkék itteni fajgazdagságát jelképezi.

A logó betűtípusának sajátossága, hogy a szögletesebb karakterek formailag az ácsolt népi faszerkezetek stílusára utalnak.

**ŐRSÉGI
NEMZETI
PARK**

Felelősség, együttműködés, fejlődés

2024. január elsejétől dr. Németh Csaba, korábbi általános igazgatóhelyettes irányítja az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságot. Az új vezetőt dr. Nagy István agrárminiszter bízta meg a feladattal.

A beiktatásra január 9-én ünnepélyes állományértekezleten került sor, amit megtisztelt jelenlétével dr. Nagy István agrárminiszter, dr. Rácz András természetvédelemért felelős államtitkár és Balczó Bertalan természetvédelemért felelős helyettes államtitkár is.

A miniszteri köszöntőt követően dr. Németh Csaba ismertette elképzeléseit. Elmondta, hogy az Igazgatóság 8,4 milliárd forint értékű vagyonnal gazdálkodik, költségvetése évi 830 millió forint. Feladatai szerteágazóak: 12 természetvédelmi örkerület-

ben, 5819 hektár saját területen tevékenykedik, 22 tanösvényt, hét bemutatóhelyet működtet, 760 állat gondozását végzi és évente mintegy 70 ezer látogatót fogad.

– Munkatársaimmal azon dolgozom, hogy a ránk bízott állami vagyonnal felelős módon gazdálkodva, a helyi közösségekkel együttműködve természetvédelmi tevékenységünk egyszerre eredményezze a természeti értékek védelmi helyzetének és a nemzeti park területén élők életminőségének javulását, a látogatók számának és elégedettségének növekedését – emelte ki az igazgató.

Az ünnepség zárásaként az Igazgatóság munkatársai az őshonos és nagyon ritka Matz almafajta egy példányát ajándékozták dr. Nagy István agrárminiszternek.

Dr. Németh Csaba harminc éve dolgozik a természetvédelemben. Természetvédelmi örként kezdte, majd az őrszolgálat,

később a fejlesztési csoport, valamint az abból megalakult Pályázatkezelési Osztály vezetője lett. Ő bonyolította az Igazgatóság első európai uniós projektjét, amelynek eredményeként megépült a kőszegi Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont.

2017 óta irányítja a bölényprogramot. Az utóbbi években általános igazgatóhelyettesként dolgozott. Erdőmérnöki oklevele mellé 2004-ben tudományos fokozatot szerzett.

ÚJ SZÁLLÁSHELYET NYITOTTUNK A VENDVIDÉKEN

Legújabb szálláshelyünk 2024-ben nyílt meg a dímbes-dombos Apátistvánfalván. Nevét a láréteken élő sárga virágzatú jégkorszaki maradvány növényfajunkról, a zergeboglárról (*Trollius europaeus*) kapta.

A tágas szálláshely egy apartmant foglal magában, amely ideális családok részére. A lakrészben egy teljesen felszerelt konyha, hálószoba, zuhanyfülkével ellátott fürdőszoba, gardrób és egy kihúzható kanapéval rendelkező kényelmes nappali található. Az épület különálló, tehát nincs szomszéd.

A szállás kirándulók részére is tökéletes, hiszen a települést erdők veszik körül, így megfelelő akár mindennapos túrák kiindulópont-

jának. A szálláshely udvari parkolójából indul a Gyantászok útja elnevezésű tanösvényünk, mely 9 állomáson ismerteti meg a látogatót a vendvidéki erdők növény- és állatvilágával, különösképpen az

erdőkkel, és a gyantászással, mint régi mesterséggel.

Mindössze 7 km-re található a máriaújfalusi Hársás-tó, ami a nagy nyári hőségben kiváló úti cél lehet a felfrissülésre vágyó vendégeknek, hűvösebb időben pedig kellemes sétára csábít. Autóba vagy kerékpárra ülve felfedezhetjük Magyarország legfiatalabb nemzeti parkjának bemutatóhelyeit, látnivalóit és kirándulóhelyeit.

Őr-Hoffmann Eszter

Amennyiben a szálláshely felkeltette érdeklődését, bővebben tájékozódhat az oreginemzetipark.hu oldalon, foglalni a turisztika.orseg@onpi.hu email címen és a 06-94/548-034 telefonszámon tudja.

Új látványosságunk a BÖLÉNYEK ÚTJA

Hosszas előkészületek után tavaly augusztusban látogathatóvá vált legújabb bemutató útvonalunk, a Bölények útja.

A hét táblából álló tanösvény közel 2 km-en keresztül vezet az érdeklődőket az Őrségi Népi Műemlékegyüttestől pár perc sé-

tára található bemutatóhelyünk körül, ahol már 2017 óta van lehetőség az európai bölények és a Przewalski lovak megfigyelésére. A táblákat olvasva, a csodálatos grafikákban elmerülve könnyedén az Őrségi Vadonban találjuk magunkat, miközben tőlünk néhány méterre több száz kilós óriások legelésznek.

A bölények útjának tábláit Sándor Róbert grafikusművész tervezte. Alakjuk bölényfejet mintáz, aminek még szarvai is vannak. A táblákon lévő grafikák egyedi művészeti alkotások, kifejezetten ide készítette őket a grafikus, aki a hiteles ábrázolás érdekében még a Vadon Területünkön is eltöltött egy napot, témavázlatokat készítv. Ha felkeltettük érdeklődését, lépjen bátran a Bölények útjára!

Tóth Mihály

program- naptár

2025

A NAGY VÍZRESZÁLLÁS

Jó hangulatú, aktív majálissal vette kezdetét a 2024-es vízitúrászezon a Rábán. A virágzó fák ölelésében a család minden tagja megtalálhatta a maga szórakozását vízen, szárazon és két keréken.

Több mint ötszázan vettek részt május elsején a Nagy Víze Szállás egész napos programján Csákánydoroszlóban, a Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont területén.

A látogatók három különböző nehézségű és távú vízitúra közül vá-

laszthattak: a kezdők biztonságos raftokban próbálhatták ki az evezést, a gyakorlottabbak számára hosszabb vadvízi útvonalat jelöltek ki a szervezők. V. Németh Zsolt államtitkár, a térség országgyűlési képviselője is vízre szállt, elismeréssel beszélt a Rába szépségéről, az érintetlen természet csodájáról és a túrák nyújtotta feledhetetlen élményről, amit mindenkinek érdemes kipróbálnia.

A kerékpártúra résztvevői a Móród-forrásnál lévő Mária-kegyhelyhez tekertek, aki pedig szí-

vesebben gyalogolt, annak útja a Büksi rétre vezetett.

Mindemellett kirakodóvásár, természetismereti játékok, a Rába világa kiállítás, kézműves foglalkozás, ugrálóvár, arcfestés, darts és foci is várta a kicsiket és nagyokat. Az előzetesen regisztrált résztvevőket ebéddel várták - babgulyás, körömpörkölt és rétes volt a menü.

Bálint László, a szervező Kormorán Kenu Közhasznú Egyesület elnöke elmondta, az volt a cél, hogy minél több embert megmozgassanak, és ez bizony sikerült is! A rendezvény az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ NKft., a Magyar Vízitúra Szövetség és az Aktív Rába Szövetség összefogásával valósult meg. Mintegy hetvenen dolgoztak azért, hogy mindenki jól érezze magát.

A folytatás sem marad el: idén május elsején Szezonnyitó Túranapra várnak mindenkit, aki részese szeretne lenni a természet ébredésének.

Szorosabb kapcsolatot építünk AZ ŐRSÉGI VENDÉGLÁTÓKKAL

Annak, hogy emelni tudjuk az Őrség turisztikai szolgáltatásainak színvonalát, fontos részét képezi a helyi szállásadók ismereteinek bővítése a nemzeti park igazgatóság programkínálatáról. „A legjobb reklám a saját élmény!” – gondolat jegyében kétnapos programot hirdettünk számukra, ahol ők, a vendéglátók válhattak Őrségi vendéggé.

Első nap Őriszentpéteren a Tourinform iroda munkájába nyerhettek betekintést vendégeink, majd a Natura 2000 Látogatóközpont megtekintése után Pityerszer felé

vettük az irányt. Ott az Őrségi Népi Műemlékegyüttes megtekintése, majd a tökmagolaj-sajtolás és a kerekperec-készítés után fázekas kollégánk mutatta be az Őrségi gerencséreket jellegzetes fogásait. A napot az európai bölények látványtetésével zártuk.

A második alkalmon Szőcére utaztunk, ahol a Lápok Házát és a csodás virágszőnyegbe borult tőzegmohás láprétet mutattuk be egy könnyed túra keretében. Vendégeink megismerkedhettek a különleges jégkorszaki maradványfajokkal, a rováremésztő ke-

reklévelű harmatfűvel, a lápok veszélyeztető körülményekkel és a Szőce-patakban élő állatokkal is. Szőcéről Csákánydoroszló felé vettük az irányt, hogy a Vízi Vándor Látogatóközpontnál a Kormorán Kenu Egyesület segítségével raft csónakokba pattanjunk, és átéljük a rábai vízitúra nyújtotta izgalmas kalandokat. Egy rövid evezés után megtekintettük a látogatóközpontban berendezett kiállítást, és térségi termelőkől származó ételekből összeállított piknikkel zártuk a programot.

Az év során az együttműködés jegyében biztosítottunk helyet előadótermünkben az Őrség és Vidéke Vendégvárók Egyesülete éves közgyűlésének, a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetsége szakmai konferenciáján való megjelenésükhöz pedig mikrobuszunk biztosításával járultunk hozzá.

Tüske-Csáky Júlia

JUBILEUMI TÖKFESZTIVÁL Pityerszeren

2024. szeptember 20-22. között rendeztük meg a jubileumi, XX. Őrségi Tökfesztivált, amely sok-sok újdonságot tartogatott a látogatók számára.

Szalafő Pityerszeren terepi programokkal indult a szombati program. Természetvédelmi örök vezetésével túrázhattak a kíváncsiak, megismerkedhettek a bölényekkel, a vadlovakkal és Csikasszal, a nádi farkassal. Természetismereti kalandjátékunkon - ezúttal már öt állomáson - sok gyermek és szüleik kerülhettek közelebb az éjszakai állatokhoz, gyógynövényekhez és az év emlőiséhez, a vadmacskához.

Népi játszóház, játszópajta, kézműves foglalkozások, tökfáragás, tárlatvezetések színesítették a programot. Folyamatos volt a tökmagolaj-sajtolás és kóstolás. Látogatóink a büfében a helyi finomságokat fogyaszthattak. A színpadon kulturális műsorok követték egymást: kicsik és nagyok egyaránt jól szórakozhattak az előadásokon.

A már hagyományosnak mondható programelemek mellett számos újdonsággal is készültünk a jubileumi eseményre. A majorsági kollégák által készített szalmabálákból labirintust építettünk, majd ügyességi feladatokkal töltöttük meg. Az egyik sarokban tökövodát rendeztünk be, „tagjai” nevet is kaptak, mint például: Tök-Mag és Tök-Életes. Versenyt is tartottunk, ahol kitűző és könyv volt a jutalom.

Két fotópontot alakítottunk ki. Az egyiknél őszi díszekkel ellátott képeret várta a látogatókat, a képeket vidám feliratokkal és szimbólumokkal lehetett feldobni. A másikat a régi pajta oldalában helyeztük el: egy csodaszép „Pityerszer” felirat alatt, hangulatosan feldíszített szalmabálákon lehetett pózolni. Szinte megállás nélkül készültek a jobbnál jobb fotók!

Szeretettel várunk mindenkit 2025-ben is, szeptember 20-án Szalafő Pityerszeren!

Lasits Anita

Interreg
AUSTRIA-HUNGARYCo-funded by
the European Union

OrCon

A GREEN AND RESILIENT BORDER REGION

A projekt az OrCon elnevezésű INTERREG VI-A Ausztria-Magyarország Program keretében, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával valósulhatott meg.

CSÖRGŐALMA OLTÓNAP

Már nyolc éve annak, hogy Igazgatóságunk kollégái összeköttették a természetvédelmet a kertészeti érdeklődésükkel, és megszervezték az első Csörgőalma Oltónapot.

Virágkorát éli a gyümölcsfa oltás és a hazai különleges fajták keresése. Mindenki büszkén újságolja a barátainak az almafája első termés-mennyiségét, az első lefőzött pálinkája zamatát. Az egész régióban, de még Budapesten is tevékenykednek gyümölcsoltó barátaink, őrzik a nemes hagyományt, bemutatják tudásukat. A kezdetekkor a helyi lakosokhoz kopogtattunk be, és féltve óvott fáikból szedtünk ol-

tó vesszőket – így alapítottuk Csörgőalma Gyümölcsöskertünket. Az akkor elindult beszélgetések azóta is tartanak, kíváncsi szomszédként kérdezzük az öreg fákat őrző gazdaktól a fák múltjáról, ápolásáról.

A Csörgőalma Családi Oltónap ennek az együttműködésnek a gyümölcse, ahová szeretettel várjuk az érdeklődőket minden év márciusában. Ilyenkor több száz új oltványt készítünk több mint 50 fajtából azoknak, akik szeretnének magukkal vinni egy szeletet az Őrségi kertekben nevelkedett gyümölcsfákból.

Czibik Eszter

POMOLÓGIAI KONFERENCIA

Die Streuobstwiesen in Zeiten des Klimawandels, azaz Kaszálógyümölcsösök a klímaváltozás tükrében címmel rendeztek tavaly szeptemberben pomológiai konferenciát a burgenlandi Burgaumbergenben, ahová meghívást kaptunk, hogy mutassuk be a tavaly indult nemzetközi OrCon Interreg projektünket.

A szervező Wieseninitiative Egyesület a hagyományos tájhasználati formák megőrzésére és népszerűsítésére törekszik. A kétnapos konferencián előadásokat hallhattunk a klímaváltozás okozta problémákról, az ezzel összefüggésben megjelenő új kártevőkről, valamint olyan stratégiákról, melyekkel a károk megelőzhetőek. Ilyenek

például az életerős fák nevelése (szaporítás egészséges fáról, oltás helyi alanyra), fák egészségi állapotának megtartása (a szél hatásának csökkentése, tápanyagnövelés mulcsolással, szakszerű metszés). Segíthet mérsékelni a negatív hatásokat a fák tövének mechanikus szabadon tartása, a gyümölcsös megfelelő helyének kiválasztása, vagy a fák közti gyeper felületének vörös csenkesszel, réti perjével, gyógynövényekkel.

Jó példákat hallhattunk a nemzetközi együttműködésekéről, és két családi gazdaságot is meglátogattunk, ahol tájfajtaiból készítenek termékeket.

Nagy Dániel

KASZÁLÓ IS, GYÜMÖLCSÖS IS, MI AZ?

A kaszálógyümölcsösök megőrzését célozza az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság INTERREG pályázata. Igyekeznek minél szélesebb körben megismertetni ezt a sokszínű tájhasználati formát.

A kaszálógyümölcsös kettős hasznosítású terület: a fák gyümölcsöt adtak, körülöttük pedig kaszáltak, legeltettek is egykor. Megóvása fontos, hiszen változatos madár- és rovarvilág élőhelyéül szolgál. Az Igazgatóság és két osztrák partnere – Weinidylle Naturpark és Raab Naturpark – 2026-ig közösen dolgozik az eltűnőben lévő kaszál-

ógyümölcsösökért. Czibik Eszter projektkoordinátor elmondta, hogy idén szeretnék bevonni a lakosságot is az élőhelyvédelem gyakorlatába.

– Workshopokat tartunk a fák helyes metszéséről és a gyümölcsök feldolgozásának módjáról, megosztjuk az érdeklődőkkel a lekvár-, aszalvány- és pálinkakészítés fortélyait. Ha erre vállalkozást is szeretnének építeni, segítünk piacot találni: termékeket lehet eladni éttermekben, boltokban, és igyekszünk becsempészni a helyi ízeket a vendéglátóhelyek kínálatába.

Bővítik a Csörgőalma Gyümölcsöskert területét, ismeretterjesztő előadásokat tartanak, és gyümölcsfákat, madárodútakat, rovarhoteleket ajándékoznak az iskoláknak, hogy a gyerekek megfigyelhessék a fák életciklusát és a hozzájuk kötődő élőlényeket.

REKORDTERMÉS GYÜMÖLCSÖSEINKBEN

Termőre fordultak a fák, páratlanul sikeres volt a tavalyi szüret Csörgőalma Gyümölcsöskertünkben. Anagytermésmenyiség a szakszerű metszésnek és a lelkes szüretelőcsapatnak is köszönhető.

Kedvezően indult az év Igazgatóságunk tündérmézőjében: a fák zömének virágzása épp a márci-

usi és április fagy között zajlott le, így csak néhány későn virágzó fajtát, pl. a Mosánszki almát érintette kedvezőtlenül. Nyár közepéig a fák többsége roskadásig volt terméssel, több nagy ág le is hasadt emiatt. A rendkívül száraz, forró – 1901 óta a második legmelegebb – augusztusban sok esetben „lesültek” a fákról a még éretlen gyümölcsök, ennek

ellenére némely faegyedről több mázsát, összesen pedig közel 2,5 tonnát szüreteltünk.

A gyümölcsöt többféleképpen dolgoztuk fel, hogy ezzel is bemutassuk a tájfajta kiváló hasznosíthatóságát. A Pityerszeri Skanzen hosszú- és Duránciszilva-fáinak terméséből pálinka készült, ahogy korábban szőlőből, fekete cseresznyéből, valamint sózó, bakszar és vérbélű körtéből is. Almatermésünkből szűrt és szűretlen gyümölcsleveket állítottunk elő, amiket – a pálinkákkal együtt – rendezvényeinken meg lehet kóstolni.

Nagy Dániel

KASZÁLÓGYÜMÖLCSÖSÖK NAPJA

Első alkalommal rendezték meg 2024. április 26-án az Európai Kaszálógyümölcsösök Napját, amelyhez Igazgatóságunk is csatlakozott. A bajnánszei BIRÓK Nemesnépi Zakál György Általános Iskola diákjai az ausztriai Kalch egy gyönyörű fekvésű kaszálógyümölcsösébe látogattak.

A diákok felfedezhették a kaszálógyümölcsösökhöz kapcsolódó érdekességeket. Megismerhették a méhészek munkáját és a méhek szerepét a beporzásban, majd eljárták a méhek táncát. Megtanulták felismerni leveleik alapján a gyümölcsfákat, tudásukat később a gyümölcsösben

tesztelhetnék is. Beszélgettek a víz fontosságáról a fák életében, ismerkedtek rovarokkal, meghallgatták a gyümölcsös élővilágának hangjait, és beleszóltak a gyógynövények világába. A tízórai szünetben helyi termelők almalevét és almás-fahéjas kiflit kóstoltak. A

programsorozat ideai állomásán ismét Ausztriába látogattunk.

A rendezvény az OrCon Interreg pályázati projekt keretében valósult meg.

Őr-Hoffmann Eszter

program-
naptár

2025

május

1

9–10

16–25

24

25

június

7

21

29

július

20

Nagy Vízre Szállítás
Csákánydoroszlón

Magyar Nemzeti
Parkok Hete

Gyereknapi
Pityerszeren

Zöld
Pünkösdi

Pizsamaparti
Pityerszeren

Hold Napja
Pityerszeren

Miénk itt a rét!
(Kőszeg)

Bőlényszafari

Múzeumok
éjszakája Szőcén

Jáki
kardvirágos túra

ELŐADÓÜLÉS ÉS KÖNYVBEMUTATÓ

A *muraközi ló régen és ma* címmel szervezett előadást és könyvbemutatót 2024. február 23-án Igazgatóságunk és a Muraközi Ló Tenyésztéséért Egyesület Őrszentpéteren.

Bár egykor nagyra becsülték, méltatlanul feledésbe merült a muraközi, fogalmazott köszöntőjében V. Németh Zsolt, magyar életmód és nemzeti értékeink védelméért felelős miniszterelnöki biztos. Egy maroknyi elhivatott ember a 24. órában felkarolta a fajta ügyét, ne-

kik és az Igazgatóságnak hála, sikerült megmenteni a muraközt, és vele a magyar hagyományok egy értékes szeletét.

Dr. Rác András, az Agrárminisztérium természetvédelemért felelős államtitkára *A magyar nemzeti parkok szerepe a hazai génmegőrzésben* címmel tartott előadást. Arról beszélt, hogy a haszonállatok közkinccsek, az állam pedig feladatának tekinti, hogy közbeavatkozzon, és fenntartsa a fajták sokszínűségét. Kovács-Mesterházy Zoltán, a

Muraközi Ló Tenyésztéséért Egyesület elnöke a muraközi ló fajtarekonstrukciójának eredményességéről beszélt, Mesics László pedig Igazgatóságunk tevékenységét és az elmúlt év sikereit összegezte a muraközi fajtamentés területén. A *muraközi ló régen és ma* című kötetet dr. Németh Csaba igazgató mutatta be. A 2023-ban megjelent, fotókkal illusztrált kiadvány két régi és egy mai tanulmányt ad közre: előbbi kettő az 1800-as évek második felében íródott, és a muraközi ló akkori helyzetét foglalta össze, a harmadik pedig – hiánypótló módon – a mai állapotot és az idáig vezető utat rögzíti.

Az előadónál ideje alatt Igazgatóságunk udvarán bemutattuk Virágot, a muraközi kancát a gyerekeknek, akik lelkesen simogatták, és érdeklődve hallgatták a róla szóló ismertetőt.

RÁBA VOLT A LEGJOBB

Hetedik alkalommal rendezték meg tavaly október 13-án a Muraközi Szakmai Napot a Nagymizdói Lovasudvarban. Igazgatóságunk ménese két lóval képviseltette magát. Rába, a hároméves csődör összesítésben a legjobb eredménnyel teljesítette a ménvizsgát.

A küllem- és tenyész bírálat során a fajtára vonatkozó szrtenderdek alapján értékelték a lovakat. A bírák figyelték a mozgásukat és a legapróbb részletekig górcső alá vették a testfelépítésüket. Ezen kívül ménvizsga is szerepelt a programban: a lovaknak fogatalt kellett végigmenniük egy

épített akadálypályán. A közönség számára a showbírálattal jelentette az igazi látványosságot, amikor együtt vezették fel és vették szemügyre az összes lovat.

Igazgatóságunk ménesét Fáni, a hároméves kanca és a vele egykorú mén, Rába képviselte. Rába sikerrel zárta a napot: a küllembírálatban második helyezést ért el, a ménvizsgát pedig összesítésben a legjobb eredménnyel teljesítette. Idén elkezdheti a tenyész szezon: vele fedeztetjük a hármban élő kancákat, így remélhetőleg sok csikója születik majd, és átöröközheti remek génjeit.

MURAKÖZI LOVAK A RENDEZVÉNYEINKEN

2024-ben több programot is színesebbé tettek muraközi lovaink.

Februárban *A muraközi ló régen és ma* könyvbemutató idején a helyi iskolások ismerkedtek Virággal, muraközi kancánkkal az Igazgatóság városszeri udvarán. Tavasszal – kihasználva a jó időt –, a pityerszeri Tájházak Napján Csibész és Aladár nevű ménjeinkkel kocsikázhattak a kilátogatók. Júliusban a vizsáki

fogathajtó versenyen tartottunk muraközi fajtabemutatót. Nyáron a Tarka Lepke tábor résztvevői lovaskocsin kirándultak a Széll Kálmán majorba, ahol testközelből ismerkedhettek haszonállatainkkal. Októberben a Csákánydoroszlóban megrendezett állatok világnapi rendezvényünkön is bemutatkozott Aladár, így az érdeklődő családok rajta keresztül tudhattak meg többet erről a különleges lófajtáról.

MINDENE A MURAKÖZI

Állatszerető családból jön, már kislányként tudta, hogy lovakkal szeretne foglalkozni. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságánál töltött fél éves szakmai gyakorlata alatt szeretett bele a muraközi fajtába, és azóta velük, értük dolgozik. Bemutatjuk Cséve Zsófi ménesgazdát.

Édesapja szarvasmarhakkal foglalkozik az Őrszentpéteri családi birtokon, az állatok közelsége tehát nem volt számára idegen. Zsófi általános iskolás korától fogva tudta, hogy felnőttként lovakkal szeretne dolgozni, és végig nagyon célutatos maradt: Győrben lovásznak tanult, érettségit tett, majd a keszthelyi Georgikonban elvégezte a ménesgazda szakot. Fél éves gyakorlatát az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságánál végezte. Ez idő alatt annyira megkedvelte a muraközt, hogy ma már ménesgazdaként gondoskodik róluk.

– Korábban alig ismertem ezt a fajtát, abban a hat hónapban viszont teljesen beleszerettem – meséli Zsófi. – A muraközi kedves, intelligens, nyugodt, jó munkaképességgel rendelkezik, értékei ellenére mégsem kapja meg a kellő figyelmet. Inkább kocsilóként foglalkoztatják, de mérete és harmonikus idegrendszere révén gyerekek lovagoltatásra is tökéletes, ezt kevesen tudják. Célunk, hogy minél többen megismerjék és megkedveljék.

Zsófi minden napja a csaknem ötven példányt számláló ménesnél indul és ott is fejeződik be. Eteti, csutakolja, lovagolja őket. Jelenleg húsz tenyészkancajuk és tíz tenyészmenjünk van, köztük igazán ígéretes egyedek is akadnak, mint Tóbiás és Rába. A jövőben szeretnék cserélni a kiöregedő kancákat, növelni a hobbi alkalmas herélték számát, és kevesebb csődört

tartatnának meg. A tenyésztést is igyekeznek fejleszteni, a muraközihez hasonló fajtákkal frissíténe az állományt.

A látogatók egyelőre az út mellett, a karámban legelésző muraköziekkel találkozhatnak. Az Őrszentpéter határában lévő istálló kapui a szervezett programok ideje alatt állnak nyitva az érdeklődők előtt.

KARÁMRA GYŰJTÜNK

A muraközi ló a legritkább magyar lófajta. A 2000-es évek elejére szinte teljesen eltűnt, a megmentésére irányuló génmegőrzési tevékenység az Őrségi Nemzeti Parkban kezdődött meg. Napjainkban Igazgatóságunk rendelkezik a legnagyobb ménessel a világon. A tenyésztési munkánkhoz szükséges következő infrastrukturális fejlesztés egy több egységből álló karámrendszer kialakítása. Ez teszi majd lehetővé a boxos istállóban tartott tenyészmenek számára, hogy a nap nagy részét a szabad ég alatt mozogva töltsék, egymástól biztonságosan elkülönítve. A karámok tervei már rendelkezésre állnak, a megvalósításukhoz anyagi forrást gyűjtünk. Amennyiben egyetért a muraközi ló megőrzését célzó törekvéseinkkel és segíteni szeretné munkánkat, kérjük, támogasson bennünket a Vasi Vadvilágért Alapítványon keresztül!

„Ismerkedj meg velünk”
Pityerszeren

augusztus

13

szeptember

6

Őrségi
Tökfesztivál

20

október

4

Mesterségek Napja
Pityerszeren

Állati Jó Nap
Csákánydoroszlón

Élet és halál napja a magyar
tévhitben – Pityerszer

25

november

15

Kedvesség Napja
Pityerszeren

16

december

Régi idők karácsonya
Pityerszeren

6

31

Vasi Természetvédelmi
Konferencia

Évzáró túra
Pityerszeren

Együtt az Őrségi gombavilág védelméért

választék ehető fajokból, a vargánya és a róka gomba a legnagyobb sztár, de kedvelt a rizike (fenyőalja gomba), a galambgombák és a sötét trombitagomba is.

Tiszteld az erdőt és ajándékait!

A gomba az Őrségi ételek jellegzetes alapanyaga, a helyiek ősidők óta gyűjtik. A régiek jól tudták, mennyit szabad elvenniük a természet ajándékaiból, hogy ne sérüljön az érzékeny ökoszisztéma. Az utóbbi években azonban ugrás-szerűen megnőtt a gombaturizmus, az Őrségi erdők terített asztala messze földről idevonzza az embereket. Bedenek Tamással, az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság munkatársával vettük sorra az etikus gombagyűjtés alapszabályait, hogy a következő generációknak se kelljen nélkülözniük ezt a csodát.

– *Jogszabály írja elő, hogy védett fajokat csak külön engedéllyel lehet gyűjteni. Az engedélyt a hatóság leginkább csak közérdekelt szolgáló, pl. kutatási célra adja meg. A nem védett, ehető gombából egy személy naponta legfeljebb két kilogrammot szedhet. A gombákat és élőhelyüket leginkább a csoportos vagy kereskedelmi célú, nagy mennyiségű gyűjtés veszélyezteti. Éppen ezért ilyenre csak hatósági engedély birtokában, természetvédelmi őri ellenőrzés mellett kerülhet sor* – mondja Bedenek Tamás.

- Csak olyan gombát szedjünk le, amit ismerünk, vagy kosarunk tartalmát vizsgáltassuk meg

Ha mikroszkóp-szemüveggel végigpásztáznánk az Őrségi erdők talaját, vékony gombafonalak kusza milliárdjait látnánk a föld alatt. Ez az élő szövet növeszti magából a termőtesteket, amelyek aztán a kosarunkba, majd a tányérunkra kerülnek. A gombák a bioszféra nélkülözhetetlen elemei, fennmaradásuk rajtunk is múlik, ezért különösen fontos az etikus gyűjtés szabályainak betartása.

A gombák jelentős szerepet töltenek be a bioszférában. Egy részük lebontó szervezetként az elhalt szerves anyagokat juttatja vissza a talajba. Nekik köszönhető, hogy az avarréteg nem ér a fák tetejéig. A gyökérkapcsolt (mikorrhizás) gombák pedig a fákkal szimbiózisban élve segítik azok tápanyagfelvételét. Nélkülük látványosan romlana az erdők egészségi állapota.

– *A gombafonalak teszik ki a talajban lévő élő anyagok mennyiségének felét* – mondja dr. Jakucs Erzsébet biológus, nyugalmazott egyetemi docens. – *A micélium egész évben dolgozik, növekszik, bonyolítja az anyagcserét. Ideális feltételek mellett évente néhány alkalommal megjelenik a felszínen a termőtest, amelynek feladata a szaporodás, a gombaspórák szét-szórása.*

Gombaparadicsom az Őrségben

A nagy erdőborítottság, a fenyvesek savanyú kémhatású talaja és a viszonylagos érintetlenség ideálisá teszi az Őrségi tájat a gombák számára. A területet rendkívüli fajgazdagság jellemzi, némelyek – mint a kúpos nedűgomba – csak itt fordulnak elő. Másutt ritka, itt azonban nagy tömegben él a rancos fenyőgomba, illetve több pókhálógomba- és tinóruféle. Az 58 hazai védett gomba többsége is megtalálható az Őrségben, természetvédelmi értékük 5000 és 100 ezer forint között változik. Nagy a

Vöröses kénvirággomba (*Hypholoma lateritium*)

Lila pénzecske gomba (*Laccaria amethystina*)

szakellenőrrel! A NÉBIH honlapján megtalálható a gombavizsgálók névsora. Tavaly jelentősen nőtt a mérgezéses esetek száma az országban, aki nem kellően körültekintő, az életével játszik!

- Legyünk mértékletesek! Csak annyi gombát vigyünk haza, amit a család aznap elfogyaszt. A gomba romlékony, hamar elveszíti élvezeti értékét és a szemétben végzi. Ha túl nagy mennyiségben szüreteljük le a termőtesteket, csökkentjük a spóraszórást, így a gomba nem lesz képes továbbörökíteni a génállományát, és előbb-utóbb eltűnik.
- Hagyjuk meg az öreg és a nagyon fiatal példányokat.
- Ne túrjuk szét a micéliumot takaró avar, különben kiszárad, sérül az állomány.
- A korhadékon növekvő termőtesteket ne gyűjtsük be, mert ezzel megbolygatjuk az ökoszisztémát.
- Fokozottan védett erdőben gombát szedni tilos! Ezt táblák jelzik, a természetvédelmi örök pedig szigorúan ellenőrzik.
- Tiszteljük a természetet, ne személteljünk! Ha hulladékot látunk, szedjük össze és vigyük haza.

Bedenek Tamás azt is hozzátette, hogy minden erdő és rét valakinek a tulajdona. Az ott található gombát pedig csak a tulajdonos hozzájárulásával lehet leszedni.

Aktív civilek

Tavaly megalakult az Őrségi Gombász Egyesület azzal a céllal, hogy az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködve fellépjen a gombavilág védelme érdekében.

Tíz szakember – botanikus, mikológus, erdész, gombaszakellenőr – hozta létre a szervezetet, mindannyian régóta ismerik és kutatják az itteni ökoszisztémát.

– *Információt gyűjtünk az egyes fajokról, amit igyekszünk széles körben megosztani, hogy minél többen kiismerjék magukat a gombák világában. Ingyenes előadásokat tartunk óvodákban, iskolákban, havonta egyszer pedig szélesebb közönség előtt is. Az alapítás óta már 22 fő csatlakozott hozzánk, várunk minden gombabarátot tagjaink sorába* – mondta el Kislaki Dániel elnök.

Az egyesület zárt Facebook-csoportot működtet, amelyhez bárki csatlakozhat, aki többet szeretne tudni a gombákról. Fontos, hogy nem a gombák meghatározása, hanem érdekességek, újdonságok megosztása, gombagyűjtéssel kapcsolatos információk átadása a cél, illetve itt hirdetik meg programjaikat. Tavaly ősszel óriási érdeklődés mellett rendezték meg a Gombász Napot, a népszerű program idén sem marad el.

Világító tölcsérgomba (*Omphalotus olearius*)

Természeti kalendárium

JANUÁR

Kék galamb (Magyarszombatfa)

FEBRUÁR

Farkasboroszlán-virágzás (Gyantászik útja tanösvény – Apátistvánfalva)

Tőzikevirágzás (Körmend, Dobogó-erdő)

Kockásliliom-virágzás

MÁRCIUS

Kék béka szaporodási időszak ...

Új jövevények és nagy visszatérők

Hármaslevelű vidrafű

A klímaváltozás okozta vízhiány és az emberi tevékenység hatására az élőhelyek folyamatosan változnak, ami befolyásolja az ökoszisztémát: egyes állat- és növényfajok eltűnnek, mások megjelennek. Az Őrségi Nemzeti Park területeinek kezelésében fontos szempont az életközösségek megóvása. Ennek is köszönhető, hogy tavaly négy kedves „vendéget” köszönthettünk.

Hármaslevelű vidrafű (Menyanthes trifoliata)

A 2000-es években Vas vármegyében az Őrség-Vendvidéken és a Kőszegi-hegységben is megtalálható volt az üde lápréteket, láperdőket, zsombékosokat kedvelő növény. Azóta eltűnt, csak az Orfalu határában elterülő Fekete-tóban maradt meg, ott is csupán vegetatív, nem virágzó állapotban. A vidrafű megfelelő vízszint mellett érzí jól magát, visszaszorulását a lápok szárazodása és erdősülése okozza.

Hosszú pihenés után a tavalyi csapadékos tavasz végre virágzásra készítette a rejtőzködő növényt: a csaknem 90 fő közül három szirmot bontott, ami igazi szenzáció! A ritka, veszélyeztetett fajt víz-

Dunántúli vízfutrinka

Sávós szövő

visszatartással, a lápok helyreállításával lehet megóvni, erre törekszünk a jövőben.

Dunántúli vízfutrinka (Carabus nodulosus)

Eddig három magyarországi előfordulási helye volt ismert, tavaly azonban Bérces Sándor kutató irányításával az Őrségi Nemzeti Park területén nyolc élőhelyen sikerült azonosítani a vízi futrinkát. Példányait talajcsapda segítségével fogtuk be élve, macskatáp volt a csalétek.

A faj az üde erdei környezetet, a hűvös patakvölgyeket kedveli, a kifejlett egyedekkel májusban lehet találkozni. Fokozottan védett, eszmei értéke 100 ezer forint. A jövőben további vizsgálatokat szeretnénk folytatni a vízi futrinka Őrségi állományának felmérése végett.

Sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax)

Korábban nagyobb egyedszámban előfordult az Őrségben, de populációja az utóbbi időben megfogyatkozott. Kedveli a felmelegedő cserjés domboldalakat, ahol

hernyójának tápnövénye, a kökény megtalálható. Rendkívül érzékeny faj, ha a cserjés túlságosan záródik, továbbáll.

Tavaly tömegével azonosítottuk ezt a szövőlepke fajt a Kondorfa Hegy-völgy Vadon Területén. S hogy miért éppen itt? Mert a bölény folyamatosan legeli a kökényt, így a domboldal nyílt marad, ami ideális a sárga gyapjasszövő számára.

Sávós szövő (Lemonia dumi)

Üde gyepekhez kötődik, ahol megtalálható hernyójának tápláléka, a gyermekláncfű. Jelenléte az élőhely jó állapotát jelzi, a túl intenzív legeltetés és gépi kaszálás hatására eltűnik. A sávós szövőt is a Vadon területén figyeltük meg, ami ugyancsak a bölény kedvező élőhely-alakító tevékenységének köszönhető, hiszen nem legeli túl a területet. Érdekesség, hogy a Vadontól légvonalban alig kétszáz méterre található szarvasmarha-legelőn nagy számban fordul elő gyermekláncfű, a sávós szövő mégsincs jelen. Ennek oka az intenzív legeltetés, amit a faj nem tolerál.

Sárga gyapjasszövő hernyója

Vérű hangyaboglárka (Phengaris teleius)

A LEPKÉK VÉDELMEBEN

A Life Metamorphosis projekt keretében öt, a nemzeti park működési területén előforduló közösségi jelentőségű lepkefaj állományainak megőrzésével foglalkozunk. Célunk olyan élőhelykezelési módszerek kifejlesztése, melyek javítják, valamint biztosítják a lepkék hosszútávú fennmaradásához szükséges élőhelyek minőségét.

A 2023-as évhez hasonlóan tavaly is folytatódott az élőhelyfejlesztések a Life Metamorphosis projektben. Az élőhelykezelések és a helyi gazdákkal kötött lepkebarát területkezelést biztosító együttműködési megállapodások mellett elkezdtek a lepkéről szóló kisfilmek forgatását azzal a céllal, hogy betekintést nyújtsunk a lepkék érdekes és olykor drámai életébe. További négy, élőhelyfejlesztési gyakorlatokat bemutató kisfilmet készítünk, mellyel demonstrálni tudjuk a lepkebarát élőhelykezelési módszereket a gyepek és az erdei területeken egyaránt. A filmeket várhatóan 2028-ban mutatjuk be, de a már meglévő nyersanyagból rövid előzete-

seket teszünk közzé heti rendszerességgel a nemzeti park Facebook-oldalán. A felvételek az élőhelykezelések különböző mozzanatait, fajvédelmi beavatkozásokat és a lepkék egyedfejlődésének egy-egy pillanatát is bemutatják.

Szintén a tavalyi évben indítottuk el a kis-Apollo lepke élőhelyének fejlesztését. Ez a Magyarországon előforduló négy pillangó faj egyike, mely hernyó korában az üde erdőkre jellemző kora tavaszi keltike fajokon táplálkozik. Fennmaradását veszélyezteti, hogy a lepkék számára nektárforrást biztosító, erdőszegélyben fellelhető virágzó kétszikűek visszaszorulnak. Az élőhelyfejlesztés célja a leromlott állapotú szegélyek felülvétellel történő helyreállítása. Az ehhez szükséges magkeveréket elsősorban saját gyepekről gyűjtjük, egyes növényfajok esetében pedig természetbevonással állítjuk elő.

Bedenek Tamás

Projekt azonosító:
101074487-LIFE21-NAT-SK

Lápi tarkalepke petecsomója
(Euphydryas aurinia)

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Szibériainőszírom-virágzás (Szőce tőzegmohás láprét, Hármashatár tanösvény)

Agárkosborvirágzás (Őrségi Népi Műemlékegyüttes melletti rét, Kétvölgy kilátó)

Gyümölcsfavirágzás (Őriszentpéter, Csörgőalma gyümölcsöskert)

Sárgaliliom-virágzás (Sárgaliliom tanösvény)

ÁPRILIS

MÁJUS

JÚNIUS

Zergeboglárvirágzás (Szőce tőzegmohás láprét)

Keleti rablópille (Sárgaliliom tanösvény, Orfalu)

Nagytűzlepke-repülés (Keserűszeri Vendégház, Szala menti tanösvény)

Rewilding – Új szemlélet a természetvédelemben

Európában a természetvédelem a 19. századi iparosítást megelőző helyzetet tekinti az ökoszisztémák eredeti állapotának. Addigra azonban már számos faj kihalt vagy jelentősen visszaszorult. Az egyre terjedő rewilding szemlélet ezzel szemben a 11 700 évvel ezelőtti, pleisztocén kori állapotot veszi természetesnek, amikor az ember még nem gyakorolt jelentősebb hatást a környezetre. Az új elvrendszer követői az eltűnt fajok visszatelepítésével igyekeznek helyreállítani az ökoszisztéma sérült folyamatait. Igazgatóságunk európai bölényekre bízta a Kondorfai Hegy-völgy Vadon Terület „kezelését”. A csaknem hat éve tartó kísérlet tapasztalatairól tavaly több fórumon is beszámolhattunk a szakmabeli és laikus érdeklődőknek.

2019 júniusában kezdődött az európai bölény „karrierje” a 90 hektáros Kondorfai Hegy-völgy Vadon Területen. Az egykor nagy egyed-számban elterjedt, majd kipusztított, később állatkerti példányokra alapozva újraszaporított, nagy testű növényevő 20 példánya él jelenleg az Őrségben. Vizsgáljuk, hogy a bölények tevékenysége folytán minként változik a táj képe, az élőhely szerkezete. Rágásuk, taposásuk eredményeként a zárt erdők mozaikossá válnak, ami számos rovar- és növényfaj számára új élőhelyeket teremt.

Emlőskutató k Szakmai Napja

2024. január 12-14-én Egerben tartották a III. Emlőskutatók Szakmai Napját a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, a Természettudományi Múzeum és a Bükki Emlőstani Kutatócsoport Egyesület szerve-

zésében. A hazai emlősfauna kutatásával foglalkozó szakemberek találkozásán több szekcióban zajlottak előadások. Igazgatóságunk első alkalommal képviseltette magát a rendezvényen: dr. Németh Csaba igazgató a bölényprogram céljairól és kezdeti eredményeiről tartott előadást. A természetvédelmi szakma itt találkozhatott először a témával, amely nagy érdeklődést váltott ki és sok kérdést inspirált.

Rewilding Day

Március 20. a rewilding szemléletű természetvédelem világnapja. Az új keletű kezdeményezéshez kapcsolódóan Magyarországon tavaly szerveztek először programokat. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság Őriszentpéteri központjában Reményteli rewilding címmel rendeztünk előadóülést, ahol a természet folyamatainak helyreállítását célzó hazai kezdeményezésekről esett szó.

A radikálisan új szemléletről dr. Németh Csaba igazgató beszélt. Mint mondta, a rewilding egyelőre számos kételkedést és kritikát vált ki, ám ettől nem kell megijedni, sok-

kal inkább érdemes beszélgetéseket, vitákat folytatni róla, hiszen a többféle természetvédelmi szemlélet jól megférhet egymás mellett. Kerekes Viola a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság Przewalski-vadlovakkal végzett tevékenységéről, a Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány elnöke, dr. Klein Ákos a kis léptékű visszavádítás településekhez kapcsolódó lehetőségeiről beszélt, Szunyogh András a DEDES projekt természetvédelmi legeltetéséről szóló koncepcióját ismertette, bölényprogramunkat kollégánk, Tóth Mihály természetvédelmi őr foglalta össze.

Az előadóülést terepi program is kiegészítette, a résztvevőkkel közösen bejártuk a Vadon területet. Tóth Mihály a Rábagyarmati Általános Iskolában a bölényekről, Gruber Ágnes pedig Őriszentpéteri diákoknak a vadmacskáról tartott előadást.

A Rewilding Day-hez kapcsolódó konferenciát idén a Debreceni Egyetem és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság szervezi.

A szelíd Őrség vad arcai

Az Őrségi bölényprogram céljairól és eredményeiről a Magyar Földrajzi Társaság Földgömb című folyóirata is beszámolt: a 2024 októberi lapszám közölte dr. Németh Csaba igazgató A szelíd Őrség vad arcai című írását. Nagy megtiszteltetés, hogy a komoly múlttal, szép jelennel és széles látókörű olvasóközönséggel rendelkező, színvonalas tudományos-ismeretterjesztő kiadvány teret adott a témának. A Földgömb lapszámait az interneten is elérhetők.

Laboratórium a természetben

A kondorfai Hegy-Völgy Vadon Területünk a létrehozása óta rendszeres tudományos vizsgálatok helyszínévé is szolgál. A természet folyamatai érvényesülnek itt, az emberi hatások minimálisak, így ideálisak a feltételek a kutatáshoz.

Az elmúlt évben elkészült a terület nagy felbontású mikrodomborzati felmérése, mellyel a bölények tájra gyakorolt hatása (csapások, porfúrdó gödrök kialakítása) is követhetővé válik. Sor került a növényzet részletes vizsgálatára is, amit – a változások megfigyelése céljából – 4-5 évente megismétlünk.

A terepi tapasztalatok azt mutatják, ahol az állatok szívesen tartózkodnak, ott a fás növényzet kérgét lehántják, a sűrű cserjésekben ösvényeket alakítanak ki. Legelésük hatása leghatározottabban a völgy aljában fekvő mocsárréteken figyelhető meg. A szárazabb gyeptípusokban a legelés nyomai nem látszódnak, ezért itt a természetes szukcessziós folyamatok érvényesülnek: beindult a magaskórósodás, cserjésedés.

2024-ben folytattuk a területen fészkelő madárfajok nyo-

mon követését is, és kiderült, hogy a cserjékhez kötődő töviszúró gébicsek száma megégszereződött, valamint a magas növényzetet kedvelő cigánycsuk és rozsdás csuk állományai is növekedtek, miközben a korábban már észlelt fajok populációi továbbra is stabilan jelen vannak a területen. A legfrissebb vizsgálatok szerint 27 madárfaj fészkelése valószínűsíthető a területen.

A fenti folyamatok egyértelműen az intenzív kezelések (kaszálás, nagy létszámú háziállattal való legeltetés) felhagyásának köszönhető. A területen egyre nagyobb kiterjedésben mutatózó környékből kiváló élőhelyei a sárga gyapjasszövő lepkéknek. A faj kiemelt védelmet élvez az Európai Unióban, így a továbbiakban jelenlétének alapos vizsgálatát tervezzük.

A kételtű élőhelyek felmérése is megtörtént. Az időszakos vízfolyásokban várhatóan pettyes és alpesi tarajos gőték, erdei békák szaporodó állományait fogjuk az idei évben számba venni.

Tóth Sára és Tóth Mihály

Rétikardvirág-virágzás ..

Erdei ciklámen virágzás (Szaknyér szurdokerdő) ..

Dunavirágzás (Rába part – Csákánydoroszló Vizi Vándor Látogatóközpont)

Szarvasbögés (Keserűszeri Vendégház környéke) ..

JÚLIUS

AUGUSZTUS

SEPTEMBER

Őszivérű-virágzás (Szala menti tanösvény, Sárgaliliom tanösvény) ..

Nagytűzlepke-repülés (Keserűszeri Vendégház, Szala menti tanösvény) ..

Vadlovak útja a Hortobágyról az Őrségbe

Három Przewalski-ló költözött tavaly októberben a Pentezugi Vadlórezervátumból a Kondorfa Hegy-völgy Vadon Területre. Az állatok áttelepítésének célja, hogy az európai bölénycsorda mellett nagyobb létszámú ménes is kialakuljon, és a legelésző állatok komplexebb módon, a természeteshez hasonlatosabban kezeljék a területet.

A Vadonban sokáig magukban éltek a bölények, majd amikor „nyugdíjazás” miatt átkerült ide két Przewalski-vadló, a szakemberek azt tapasztalták, hogy jelenlétük jót tesz a területnek. Ekkor jött az ötlet, hogy növelni kellene a lovak egyedszámát.

– 2023 őszén kezdetét vette a csaknem egyéves előkészítő munka. Konzultáltunk a Hortobágyi Nemzeti Park Pentezugi Vadlórezervátumának koordinátorával, Kerekes Violával, aki egyetértett a szándékainkkal – idézte fel a történetet dr. Németh Csaba igazgató. – Áprilisban megkerestük a vadlóval kapcsolatos természetvédelmi munka nemzetközi koordinátorát a Prágai Állatkertben, aki szintén támogatta a céljainkat. Szeptemberben sikerült beszerezni az állategészségügyi és a természetvédelmi hatósági engedélyt.

Ember tervez...

Nyolc mén Őrségbe történő áttelepítéséről szólt a megállapodás, a szállítást októberre tudták megszervezni. Az Igazgatóság négy munkatársa két utánfutóval érkezett meg a Pentezugba. Akkor még senki sem sejtette, milyen viszontagságos lesz a művelet.

– A Hortobágyon 280 vadló él szabadon egy 3500 hektáros területen. Csoportban mozognak a pusztán, szinte az egész horizontot betöltik, ami fenséges látvány – mondta el dr. Németh Csaba. – Szerencsétlenül indult a napunk, reggelre ugyanis az egyik autónk akkumulátora lemerült. A kollégák megoldották a cserét, de ez már nem sok jóval kecsegtetett. A kiszemelt mének befogása kábító-lövedékek segítségével történt. Terepjáróval mozgottunk a ménes körül, az állatok nyugtalanok voltak, alig-alig engedtek minket lőtávolságon belülre. Az első lövéskor sikerült eltalálni az egyik kiválasztott lovat, de a fecskendő nem „sült el”, az altatószer nem jutott be az állat testébe, ám közben a fecskendő a helyén maradt, ez zavarta az állatot, fel-alá futkosott, ami a társait is idegessé tette. A nagy kavarodásban végül délután 2 órakor sikerült elaltatni. Tetézte a problémáinkat, hogy miközben feltettük a lovat az utánfutóra, egyik kollégánk keze megsérült.

Kérdéses volt, hogy haza tud-e vezetni, ezért otthonról elindítottunk egy kisegítő sofőrt. Aznap még két lovat sikerült elaltatni, hajnalban érkezünk meg velük az Őrségbe.

Minden jó, ha jó a vége

A jövevények – Timon 8 éves, Báró és Bravo 3 éves csődörök – azonnal feltérképezték a területet. A hortobágyi pusztán után furcsa látvány lehetett számukra a buja vegetáció és a dimbes-dombos terlep, de hamar megszokták és belakták új otthonukat.

– Pillanatnyilag hat ló tartózkodik a területen, idén további ötöt szeretnénk elhozni a Hortobágyról. Nem akarjuk őket szaporítani, ezért választottunk hímivarú egyedeket. Vizsgáljuk, milyen lehetett az Őrség élőhelyeinek szerkezete és összetétele abban az időben, amikor nem az ember, hanem elsősorban a nagy növényevők, a bölények és a vadlovak alakították a táj képét – zárta szavait az igazgató.

„Mi leszel, ha nagy leszel?”

Pályaaorientációs napon jártunk az Őriszentpéteri Általános Iskolában, ahol a diákok bepillantást nyerhettek a különböző szakmák rejtelseibe. Bemutattuk a helyi gyerekeknek az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság tevékenységét, és igyekeztünk felkelteni érdeklődésüket a természetvédelemmel kapcsolatos képzések iránt.

A diákok megtapasztalhatták, milyen az aktív természetvédelemben dolgozni. Képet kaphattak az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság változatos munkaköreiről és a feladatokról. Belebújhattak egy természetvédelmi őr bőrébe, aki többek között vadkamerával próbálja

lencsevégre kapni a vadmacskát, vagy hőkamerával igyekszik megtalálni az ágak között rejtőző pelét. Zoológusunk betekintést nyújtott mindennapi tevékenységébe, mint a biotikai adatgyűjtés – a természeti értékek nyilvántartásba vétele –, amit táblagépek segítségével ki is lehetett próbálni.

A változatosabbnál változatosabb munkaköröket párosító játékon keresztül mutattuk be, amelyből kiderült, mivel foglalkozik egy madárgondozó és miben különbözik az állatgondozótól, mi az erdész, a projektmenedzser és az ökoturisztikai munkatársak dolga.

Berdárné Lajos Anna

Az Őrségben laksz?

Szeretnéd kerteted madárdallal megtölteni?

Szeretnél egy hotelt, amelyben több százan is megszállhatnak?

Szeretnéd a gyümölcsöskertet természetes módon megvédeni?

FOGADJ ÖRÖKBE ODÚT VAGY ROVARHOTELT!

További információt a bianka.szakal@onpi.hu email címen kaphatsz.

Interreg
AUSTRIA-HUNGARY

OrCon
A GREEN AND RESILIENT HUNGARIAN REGION

Co-funded by
the European Union

Természeti kalendárium

Csarávirágzás (Gyantászkok útja tanösvény, Áfonyás tanösvény) ••

OKTÓBER

ízletes vargánya (Gyantászkok útja tanösvény, Áfonyás tanösvény) ••

NOVEMBER

Fenyőrigók érkezése (Szalafő) •••••

Kékes rétiheja-teelés (Őrség) •••••

DECEMBER

Akikre büszkéek vagyunk

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság hét dolgozója vehetett át 2024-ben állami kitüntetést kiváló és elhivatott szakmai munkája elismeréseként. Gazdára talált a Kőszegi Madárvédelemért díj, az Igazgatóság pedig tavaly először maga is díjazta a legkiválóbbakat.

Dr. Nagy István agrárminiszter jelles napokhoz kapcsolódóan állami kitüntetéseket adományozott:

A Föld Napja (április 22.) alkalmából Pro Natura Emlékplakettet vehetett át **Szekeres Zsófia** természetvédelmi őr, őrszolgálatvezető-helyettes az állami természetvédelemben eltöltött két és fél évtizedes elhivatott tevékeny-

ségéért, az Ivánci Őrkerületben végzett kiemelkedő munkájáért.

Miniszteri Elismerő Oklevelet vehetett át **Véghné Tőreki Mária** személyzeti előadó az Igazgatóság személyzeti és munkaügyi feladatainak precíz, kiemelkedő elvégzéséért, valamint **Nagy Dániel** erdészeti szakfelügyelő, a körzeti erdőtervezésben való természetvédelmi kezelői közreműködés során végzett magas színvonalú munkájáért.

Az államalapítás és az Államalapító Szent István ünnepe (augusztus 20.) alkalmából Miniszteri Elismerő Oklevelet kapott **Szabó Gábor** állattenyésztési telephelyvezető a muraközi ló és a magyartar-

Miniszteri Elismerő Oklevél: Szabó Gábor

ka szarvasmarha génmegőrzési programjában elért kiemelkedő eredményeiért.

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc Emléknapja (október 23.) alkalmából Miniszteri Elismerő Oklevélnek örülhetett **Márkus Rita** természetvédelmi őr, az Őrszentpéteri és Nagyrákosi Őrkerületekben végzett két és fél évtizedes kiváló munkájáért; **Varga Judit** titkárnő a titkárság megfelelő működésének érdekében végzett kiváló munkájáért, valamint **Németh György** kerületvezető erdőgondnok a térség erdeinek megóvása érdekében végzett lelkiismeretes munkájáért.

Vas vármegye környezet- és természetvédelme érdekében ki-

fejtett tevékenységéért a Vas Vármegyei Közgyűlés március 15. alkalmából Gayer Gyula-emlékplakettet adományozott dr. **Németh Csaba** igazgatónak, aki a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület alapításának 50. évfordulója alkalmából a Schmidt Egon-díjat is megkapta, amit egyszeri alkalommal ítelt oda az egyesület 50. a madárvédelem terén kiemelkedő munkát végzett tagjának.

Igazgatóságunk tíz évvel ezelőtt megalapította a Kőszegi Madárvédelemért díjat, amelyet a Chernel-kertben működő madármentő központ fennállásának harmincadik évfordulója alkalmából **Kóródi Blanka** kolléganőnk érdemelt ki. Igazgatóságunk első alkalommal

ítelt oda belső elismeréseket az egyes szervezeti egységekben kiemelkedő munkát végző kollégáknak: **Debreceni Dávid** (Észak-Vasi Tájéegység); **Nagyné Szabó Ágnes** (Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Osztály); **Bedenek Tamás** (Természetmegőrzési Osztály); **Kovács Gergő** (Őrségi Tájéegység); **Dr. Jandrasits László** (Vendvidéki Tájéegység); **Rákos Lilla** (Vasi-hegyhát Tájéegység); **Pintér Tiborné** (Pénzügyi és Számviteli Osztály); **Major Emil** (Pályázatkezelési Osztály), **Harsányi Krisztián** (osztályvezető, Észak-Vasi Tájéegység).

Kollégáinknak szívből gratulálunk!

Kőszegi Madárvédelemért díj: Kóródi Blanka

Pro Natura Emlékplakett: Szekeres Zsófia

Bemutatkozik a Pályázatkezelési Osztály

Ahogy a legtöbb szervezet, az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság is nagyrészt pályázati forrásokból hajtja végre fejlesztéseit. A projektek megvalósítása a Pályázatkezelési Osztály feladata, ahol ötfős szakértő csapat dolgozik a beruházások sikeréért.

A Pályázatkezelési Osztály a Fejlesztési Csoport átszervezésével alakult meg 2013-ban. Uniós és

hazai pályázatokat bonyolít a tervezéstől a megvalósításig.

– Projektjeink illeszkednek az Igazgatóság 2018 és 2026 közötti időszakra vonatkozó fejlesztési tervében megfogalmazott célokhoz – mondta el Kovács Dániel osztályvezető. – Elsődleges törekvésünk az élőhelyek, az állat- és növényvilág megóvása, bemutatása. Pályázataink ennek megfelelően

sokszínűek: vannak közöttük turisztikai, erdészeti, gyepterkezelési, infrastruktúra-fejlesztési beadványok. Eddig több mint 30 pályázatot valósítottunk meg sikeresen, köztük több határon átnyúló programot osztrák és szlovén partnerekkel a néhány millió forinttól a milliárdos nagyságrendig.

Ha felmerül egy fejlesztési igény, megkeresik a megfelelő forrást,

készül egy megvalósíthatósági tanulmány, majd összeállítják a pályázati anyagot. Azt benyújtják, és amennyiben nyer, következik a megvalósítási szakasz. Beszerzési, közbeszerzési eljárásokat bonyolítanak, amelyek segítségével megvalósulnak a beruházások. A folyamatot számtalan egyeztetés kíséri más osztályokkal, partnerekkel, az irányító hatósággal. Amikor minden tervezett projekt-elem megvalósul és a pályázat lezárul, jöhet a fenntartási szakasz. Ebből is látszik, hogy a lebonyolítás évekig tart, a befektetett munka hosszú távon térül meg.

A pályázati támogatásokból megvalósult fejlesztések az őrési lakosság és az ide érkező turisták számára is szemmel látható eredményeket hoznak, gondoljunk csak a rendezvényekre, kényelmi szolgáltatásokra, túraútvonalakra, a helyi értékekre, ízekre, stb.

– Jelenleg két osztrák-magyar INTERREG, két LIFE és két BESTbelt projektünk fut. Folyik egy Horizon

Europe projekt szerződéskötése, várjuk két szlovén-magyar pályázat eredményét. Egy KEHOP Plusz projektünk van elbírálás alatt, és további hatot a tervek szerint június végéig benyújtunk, ezek egyike a természetvédelmi őrszolgálat fejlesztését célozza – ismertette Kovács Dániel, aki 2012-ben került az Igazgatósághoz, tavaly nevezték ki osztályvezetőnek. Mellette Krajczár-Végh Viviána Anna, Horváth Zsolt, Major Emil és Németh Richárd projektmenedzserek dolgoznak a pályázatok sikeréért. Mindannyian többéves munkatapasztalattal rendelkeznek.

– Bár egyikünk sem a természetvédelmi szakmából jön, a természet-szeretet és természetbarát szemlélet mindannyiunkban megvan. Remek csapatot alkotunk, segítjük egymást, a munkánkat magas szakmai színvonal jellemzi – fogalmazott az osztályvezető. S hogy miért szerethető a projektmenedzserei munka? Mert változatos, összetett, és felemelő érzés, ha egy fejlesztés sikeresen megvalósul.

Krajczár-Végh Viviána Anna, Kovács Dániel, Németh Richárd, Horváth Zsolt, Major Emil

Új zsúptető alá került a kerített ház

Fóliával fedve vészelte át 2023-24 telét az Őrségi Népi Múemlékegyüttes kerített háza Szalafő-Pityerszeren. A teljes körű felújításhoz már csak a tető zsuppolása hiányzott, ám képtelenség volt beszerezni az ehhez szükséges rozsszalmát. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság vezetősége gondolt egy nagyot, és elhatározta: maguk termelik meg

a rozst. Így is történt, és a tető tavaly karácsonyra elkészült.

Két éve kezdődött el a műemlékegyüttes emblemikus házának felújítása az Agrárminisztérium támogatásával. A munkafolyamat azonban elakadt, mert Magyarországon, de egész Közép-Európában sem lehetett kapni rozsszalmát. Zsúptetőhöz pedig ez való,

mert a szára hosszú, erős, jól szigetel és ellenáll a víznek.

Magad uram, ha szolgád nincs

Az Igazgatóság saját kezébe vette az ügyet. Takarmányozási célra eddig is vetettek rozst, amit zölden silóztak be az állatok számára. Zsuppoláshoz azonban másképp zajlik a termesztés, hagyni kell megérni a kalászkat, hiszen a szalmára van szükség. Körültekintően kell eljárni, fontos, hogy a szálak ne törjenek meg. Ha az erős szél és a heves eső elfekteti a gabonát, nem lesz alkalmas zsúpfedésre. 12 hektárt vetettek, végül a felét sikerült learatni.

– Nem ismertük magát a folyamatot. Az Oszkói Hegypásztor Körrel működtünk együtt, mert nekik van tapasztalatuk a rozsszalma feldolgozása terén – mondta el dr. Németh Csaba igazgató. – Az aratás nádvágó kombájnnal történt,

a gép kévékbe kötötte a rozsszálakat, amiket aztán emberi erővel kellett kereszttekbe rakni a föld szélén, hogy átjárhassa őket a szél. A szárítás után fedett helyre vittük a szalmát, és elkezdődhetett a rendkívül energia- és időigényes kétkezi munka.

Fésülés, csépelés, kötözés

Első lépésként eltávolították a kévékből az oda nem illő növényi szálakat, ez volt a fésülés. Majd gondosan kicsépeltek a magot a kalászkoból, hiszen a tetőre mag nélkül kerül a rozsszalma – ha a kalászban maradna, kicsírázna, és a rágcsálók is odavonzaná. Ezt követően hosszúság szerint osztályozták a kévét három csoportba, majd kettőzött kévét kötöttek belőlük.

– A zsuppoláshoz hagyományosan semmilyen idegen anyagot nem használnak, a kévét rozsszálakkal kötik meg, és a tetőre is azzal

rögzítik. Tízezer darab kettőzött kévére volt szükség a 400 m²-es tető befedéséhez, ami négy ember több hónapos munkájába került. Ősz végére sikerült befejezni, ekkor kezdődhetett a felkötés, ami karácsonyig eltartott – ismertette dr. Németh Csaba.

Folytatás következik

Vannak még felújítandó zsúptetők a nemzeti parkban, ezért a tapasztalatok birtokában tovább folytatják a munkát. Tavaly újabb rozstáblát vetettek.

Egy új zsúptető megfelelő karbantartás mellett akár negyven esztendeig is kitarthat. Néhány évente meg kell fésülni, ilyenkor eltávolítják az elhasználódott, lebomlóban lévő részeket, hogy friss felület kerüljön a felszínre. A fenntartásra tehát folyamatosan időt és energiát kell szánni, a tartósság érdekében.

Egy vészterhes korszak emléke az Őrségben

Az Őrségi táj a természeti és építészeti értékek mellett a XX. századi magyar történelem baljós időszakának emlékeit is őrzi. Őriszentpéteren is található több betonbunker, amelyek egykor a Jugoszlávia felől várt támadás megállítása érdekében épültek.

1949-ben kezdték építeni a Déli Védelmi Rendszert, amely közel 10 ezer objektumból – tüzelőállás, megfigyelőhely, óvóhely, tüzérségi erőd, stb. – állt. A hatalmas erődrendszer hazai viszonylatban az első vasfüggönynek tekinthető. A magyar-jugoszláv kapcsolatok javulását követően 1955 őszén

elrendelték a már elkészült védművek elbontását.

Igazgatóságunk 2024 nyarán információs táblát helyezett el az egyik ilyen létesítménynél, amely bemutatja a térség történetének ezt a korszakát.

A bunker megközelíthetősége: Őriszentpétért Szalafő irányába a főúton elhagyva mintegy 400 méter múlva jobbra kell kanyarodni (tábla jelzi), onnan 350 méter sétával elérhető az objektum. Koordináták: 46.852800, 16.395068

Baráth Norbert

Vas vármegye természeti értékeinek és területeinek, valamint biológiai sokféleségének védelme – e fő célok mentén hívtuk életre a Vasi Vadvilágért Alapítványt.

A szervezet legfőbb törekvése, hogy civil oldalról segítse az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság munkáját. Az alapítvány közre kíván működni az Igazgatóság természetvédelmi programjaiban elsősorban azaz, hogy a megvalósításukhoz támogatást gyűjt.

Vasi Vadvilágért Alapítvány

számlaszám: 16200687-10003248

adószám: 19373548-2-18

e-mail: vasivadvilagert@gmail.com

Különösen az európai bölény, a hagyományos gyümölcsfajták, a nappali lepkék, a kereklevelű harmatfű, a muraközi ló és a magyartarka szarvasmarha megőrzését, illetve a Kőszeg Chernel-kerti Mentőközpontunk működtetését szeretnénk ily módon is segíteni.

Amennyiben egyetért természetvédelmi törekvéseinkkel és segíteni szeretné munkánkat, kérjük, támogasson bennünket alapítványunkon keresztül!

RECEPT SAROK

Vargányás hajdinaleves

Borbás Márcsi ajánlásával

Hozzávalók: 1 nagy fej hagyma, 2 ek. zsír, 5 púpos ek. hajdina, 1 ek. pirospaprika, 3-4 maréknyi szárított vargánya, só, bors

A hagymát apró kockára vágjuk, zsíron ledinszteljük. A hajdinát alaposan átmoszuk, a hagymához adjuk, rövid ideig pirítjuk. Fűszerezzük pirospaprikával, felöntjük két liter vízzel. Sózzuk, borsozzuk, és hozzátesszük a beáztatott vargányát az áztatóvízzel együtt. Ha a hajdina megpuhult, tejföllel meglocsolva tálaljuk a levest.

IMPRESSZUM

Kiadja az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság.

Cím: 9941 Őriszentpéter, Városszer 57.

Tel.: 94/548-034, 94/548-036

E-mail: onpi@onpi.hu • www.orseginemzetipark.hu

Szöveg: Krizsán Zsuzsanna (Agora Savaria Kulturális és Média Központ NKft)

Szerkesztés: Zotu Reklám Kft.

Felelős kiadó: Dr. Németh Csaba igazgató

VAN EGY SZTORIM...

Lánglovagok apródja voltam

Tavaly szeptember 5-én megcsörrent a telefonom, az őrszolgálatvezetőnk azzal kezdte: „Helyzet van Misi!”. Ez általában nem sok jóval szokott kecsegtetni.

Csőnge mellett csaptak fel a lángok, és minden segítő kézre szükség volt. Amilyen gyorsan tudtam, feldobáltam minden lehetséges szerszámot a platóra, de fogalmam sem volt, mire számítsak. Viszonylag hamar a helyszínre értünk, akkor a tűzoltók már küzdöttek egy ideje a tűzzel, minket egy karácsonyfatelep közelébe küldtek, ahová hamarosan megérkeztek az oltó egységek és az Igazgatóságunk egyre több munkatársa is. Az oltást irányító tűzoltóparancsnok kérte, hogy valaki juttassa közelebb az egyik helyszínhez, ahol terjedőben van a tűz. Gondolkodás

nélkül jelentkeztem. A karácsonyfás túlsó végén álltunk meg, ahol hamarosan felsorakoztak a fecskendők, de a tűzre sem kellett sokat várni. Perceken belül több méteres lángfallal néztünk farkasszemet. A füst olyan sűrű volt, hogy a látótávolság időnként 5-10 méterre csökkent. A járművekkel

előzőleg a menekülés irányába álltunk, mert egyáltalán nem volt biztos, hogy a helyzetből mi jövőnk ki győztesen.

Egyszer csak pattogás ütötte meg a fülem, megfordulva kisebb füst, majd hirtelen lángok csaptak fel a fenyők között. „Mögöttünk a tűz!” – üvöltöttem, mire az egyik oltócsapat azonnal átállt, hogy megfékezze. Bár hosszú percekre két tűz közé szorultunk, a hihetetlen összefogásnak köszönhetően végül a fenyvest sikerült megmenteni.

A tűzvész öt napjából hármat töltöttem Csőnge és Kenyeri között. Nagyon remélem, hogy az Őrségben soha nem lesz szükség az ott szerzett tapasztalatokra.

Tóth Mihály

Dr. S.O.S. – Vészhelyzet a vadonban

Sokan talán nem is gondoltak még bele, hogy egy olyan egyedülálló terület fenntartása, mint a Kondorfa határában lévő Hegy-Völgy Vadon – ahogy sokan hívják, a Bölényrezervátum –, milyen szakértői gárdát igényel a mindennapokban. Már ha ebben a szakmában lehet egyáltalán átlagos hétköznapi napokról beszélnünk.

A bölények és a vadlovak egészségi állapotát, viselkedését állatgondozóink és természetvédelmi őrünk ellenőrzik, figyeli rendszeresen. Igazgatóságunk folyamato-

san konzultál dr. Sós Endrével, a fővárosi állatkeret tapasztalt állatorvosával.

Legutóbbi közös kalandunkon egy jeladó felhelyezése volt a feladat, amellyel nyomon követhetjük az állatok mozgását, aktivitását. Az izgalmas kihívást a Filmdzsungel Stúdió munkatársai örökítették meg. A doktor és hű fegyverhordozója, Vadon Jani türelmesen közelítették meg a csordát kollégáink kíséretében, majd a megfelelő idős

tehén kiválasztását egy pontos lövés követte. Sikerült az altatás, a békésen horkoló matriarcha megkapta új ékszerét, mely azóta is értékes adatokat továbbít számunkra a csorda viselkedéséről.

Az elkészült felvételeket a Spektrum Tv sorozatában vetítették több alkalommal is. A szereplők profi szakmai tudása és színpadkép humora garancia a szórakozásra!

Tóth Mihály